

Dosarul nr. 2ra-389/23  
2-21087880-01-2ra-13032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Lupașcu)  
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. G. Dașchevici, I. Țurcan, N. Budăi)

## DECIZIE

21 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Mariana Ursachi

examinând recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Repromed” și Ministerul Sănătății al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Pripa împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Repromed”, intervenient accesoriu Ministerul Sănătății al Republicii Moldova cu privire obligarea eliberării certificatului,

împotriva deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Silvia Pripa, a fost casată hotărârea din 24 iunie 2022 și hotărârea suplimentară din 08 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și adoptată o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

### c o n s t a t ă:

La data de 10 iunie 2021, Pripa Silvia a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Repromed”, intervenient accesoriu Ministerul Sănătății al RM cu privire obligarea eliberării certificatului.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că Pripa Valerii activa în calitate de medic radiolog în clinica medicală SRL „Repromed”.

La 20 martie 2020, Pripa Valerii a prezentat primele simptome caracteristice virusului Covid-19, iar la xxxxx a survenit decesul acestuia cauzat de complicațiile virusului Covid-19. Ulterior, prin Decretul Președintelui RM nr. 1670 din 21 iulie 2020, publicat în Monitorul Oficial cu nr. 193 art. 379 din 27-07-2020, a fost promulgată Legea privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu Covid-19.

Astfel că, prezenta lege prevede dreptul soțului supraviețuitor de a beneficia de

indemnizație dacă decesul întreținătorului a survenit ca urmare a infectării în cadrul desfășurării nemijlocite a activității medicale în lupta cu Covid-19. Fiind soția defunctului, reclamanta s-a adresat către CNAS în vederea realizării dreptului său la indemnizație. Însă, CNAS a menționat despre necesitatea prezentării la cererea de acordare a indemnizației, a certificatului ce confirmă că persoana decedată a participat nemijlocit la acțiuni medicale în lupta cu Covid-19.

Reclamanta a mai susținut că, la scurt timp s-a adresat clinicii medicale SRL „Repromed” cu solicitarea de a fi eliberat acest certificat. Aceasta nu a fost unica adresare a reclamantei către pârât, atât în scris cât și verbal sau prin telefon, însă de fiecare dată răspunsul era același - nu eliberăm acest act pentru că defunctul nu a participat la acțiuni medicale în lupta cu Covid-19.

Cea mai recentă solicitare a reclamantei de eliberare a acestui act este din 28 mai 2021, expediată prin intermediul oficiului poștal teritorial cu aviz recomandat, însă solicitarea a fost respinsă și de această dată, motiv pentru care a decis să se adreseze în instanța de judecată.

Reclamanta a considerat neîntemeiată poziția angajatorului întrucât orice persoană din domeniul medical care în temeiul funcției sale, exercitându-și atribuțiile de serviciu tratând, consultând, examinând pacienți - potențial purtători ai virusului Covid-19, s-a infectat la locul de muncă, iar în consecință decedează, succesorii acestuia devin beneficiari în sensul legii.

Mai mult, specificul funcției îndeplinite de către Pripa Valerii presupune examinarea inclusiv a persoanelor ce prezentau simptome ale virusului Covid-19 (dificultate în respirație, tuse uscată, dureri în piept, etc.). Astfel, că orice persoană ce prezenta anumite acuze legate de respirație, starea plămânilor și altele, era examinată de către radiologul defunct - Pripa Valerii.

Prin urmare, datorită specialității sale profesionale, defunctul era în grupul de risc al celor ce interacționa nemijlocit cu potențiali purtători ai virusului, fiind în contact permanent cu acești pacienți și în lipsa unor măsuri de siguranță eficace, riscul de îmbolnăvire era foarte ridicat. Ce ține de argumentul pârâtului precum că în instituția sa nu au fost depistate persoane infectate, îl consideră unul declarativ și neveridic. Nimeni nu putea dinainte prestabilit să cunoască dacă un pacient sau altul este sau nu purtător al virusului, deoarece la vizitarea clinicii nu erau prevăzute măsuri de testare a pacienților înainte de intrarea în instituție. Or, vizita pacienților era efectuată în scopul testării și investigării stării lor de sănătate.

Reclamanta a menționat că asistenta defunctului, Bodi Violeta activa și la IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”, fapt ce denotă și mai mult ambianța riscantă de la locul de muncă al defunctului. Faptul că asistenta interacționa cu pacienți și în altă instituție, publică deja, iar apoi fiind în contact permanent cu defunctul pe parcursul zilei de muncă, înlătură orice dubiu despre îmbolnăvirea sa la locul de muncă, anume în intervalul de timp în care își executa cuviincios atribuțiile de serviciu.

Reclamanta a mai susținut că defunctul o bănuia pe asistenta sa de infectare cu virusul, însă în clinică se tăinuia, asistenta ulterior și-a dat demisia de la Spitalul Clinic Republican, cert este că defunctul participând nemijlocit la examinarea pacienților ce

prezentau simptome Covid-19 s-a infectat personal.

Pârâtul a ignorat absolut această posibilitate, speculând în presă despre faptul că defunctul ar fi revenit de curând timp din Marea Britanie și că s-a infectat anume acolo. Este de menționat că într-adevăr defunctul împreună cu reclamanta au mers într-o călătorie în Marea Britanie în perioada 01 februarie 2020- 15 februarie 2020, astfel că în intervalul de timp din 15 februarie până la 19 martie 2002 nu a prezentat nici-un simptom, se simțeau ambii foarte bine. Întru confirmarea acestui fapt și înlăturarea oricăror speculații despre personalitatea defunctului, este atașată la acțiune copia pașaportului internațional ce demonstrează prin ștampilele aplicate la frontiere, data de ieșire și intrare în țară.

Totodată argumentul pârâtului este combătut prin declarațiile defunctului care a povestit reclamantei despre faptul că la intervalul de timp 10 martie – 20 martie 2020, soțul său defunct, a examinat o persoană originară din or. Hâncești. Primul caz de Covid-19 în Republica Moldova, a fost răspândită la 7 martie 2020, diagnosticat la o femeie, ce se întorcea din Italia, cursa de avion Milano-Moldova.

Astfel în scopul prevenirii răspândirii virusului toți pasagerii acestui zbor au fost identificați în vederea monitorizării stării lor de sănătate. În pofida stării de alertă națională instituită din 13 martie 2020, la 15 martie 2002 în or. Hâncești au avut loc alegerile locale, în două sate din acest raion erau deja depistate focare de infecție, urmare la ce la 24 martie 2020 în or. Hâncești a fost instituit regim de carantină. Iar, bazându-ne pe informațiile plasate pe site-ul Ministerul Sănătății se constată că perioada de incubare a virusului, constituie 3-4 zile. Defunctul a examinat pacientul din or. Hâncești aproximativ, la 17 martie, iar primele sale simptome au apărut la 20 martie 2020.

Despre probabilitatea faptului că defunctul s-a infectat anume de la acest pacient, presupun că este inutil a se expune. Or, ținând cont de starea la acel moment în Republica Moldova, un alt pericol de infectare pur și simplu este inadmisibil, întrucât exact în acea perioadă a fost instituită starea de urgență pe întreg teritoriul RM, iar unica navetă care o făcea defunctul era serviciu – casă – serviciu, fiind întreaga familie foarte prudentă.

Astfel, se constată că prin refuzul pârâtului SRL „Repromed” de a elibera acest certificat reclamantei i se încalcă grav dreptul acesteia asupra indemnizației oferite din bugetul public de stat, care în lumina art. 1 Protocol 1 al Convenției, reprezintă drept de proprietate. În consecință, cunoscând existența unui risc real, pârâtul ar fi trebuit să acționeze pentru protejarea vieții angajaților săi, inclusiv a cet. Pripa Valerii, încercând să identifice și să impună condiții maxime pentru evitarea infectării medicilor de Covid-19.

Reclamanta a solicitat obligarea SRL „Repromed” să elibereze certificatul ce confirmă că defunctul - Pripa Valerii, în perioada 07 martie 2020 – 20 martie 2020 a participat nemijlocit la acțiuni medicale de combatere a virusului Covid-19.

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată, reprezentantul reclamantei a depus cerere de completare a temeiurilor acțiunii, invocând că, potrivit art. 2 din Legea nr. 127 din 09 iulie 2020 privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat

urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu Covid-19 „Indemnizația se acordă dacă decesul întreținătorului a survenit urmare a infectării în cadrul desfășurării nemijlocite a activității medicale în lupta cu Covid-19.”

În continuare art. 1 al Legii sus-menționate oferă o interpretare a noțiunii de personal medical care participă nemijlocit la acțiuni medicale împotriva Covid-19 se consideră - medici, asistenți medicali, felceri, farmaciști, medici laboranți și felceri laboranți, infirmieri și conducători auto din asistența medicală prespitalicească.

Totodată, a invocat prevederile art. 4 alin. (4) din Codul civil, care stipulează că la interpretarea și aplicarea legislației civile se ține cont de nevoia de a promova aplicarea uniformă a dispozițiilor legale, buna-credință precum și certitudinea juridică. Ceea ce înseamnă că legea civilă trebuie interpretată în sensul în care își găsește aplicarea.

Reclamanta a menționat că, sintagma „lupta împotriva Covid-19” este pe larg utilizată în campaniile de informare privind combaterea răspândirii virusului Covid-19. Sensul sintagmei, lupta cu Covid-19 și cu orice alte boli infecțioase, presupune toate măsurile de prevenire, control al infecției și diagnosticarea, iar apoi tratamentul la domiciliul sau în secțiile specializate din staționare, acțiunile respective sunt îndeplinite de instituțiile medicale inclusiv prin reprezentanții săi în vederea depistării persoanelor infectate, diagnosticarea acestora, tratarea, izolarea, supravegherea și alte acțiuni strict necesare în vederea îndeplinirii scopului comun - lupta împotriva Covid-19.

Specificul funcției îndeplinite de către defunct erau nemijlocit îndreptat spre identificarea și investigarea inclusiv a pacienților cu simptome caracteristice virusului Covid 19.

Prin Ordinul MSMP nr. 213 din 02 martie 2020 emis în scopul implementării măsurilor de prevenire și control al infecției cu coronavirus de tip nou, se ordonă: pct. 2 Conducătorii Direcției generale asistență socială a sănătății a Consiliului municipiului Chișinău, Serviciului Sănătate a Primăriei municipiului Bălți, Direcției Sănătății și Protecției Sociale a UTA Găgăuzia, instituțiilor medico-sanitare, serviciilor medico-sanitare ale ministerelor și autorităților administrațiilor publice centrale, Agenției Naționale pentru Sănătate Publică cu subdiviziunile teritoriale (6) vor asigura suspectarea cazurilor și indicarea investigațiilor de laborator în baza definiției de caz de supraveghere (conform OMS).

Astfel, fiecare instituție medicală incidentă acestui ordin a avut obligația de a îndeplini acțiuni în lupta cu Covid-19 prin suspectarea cazurilor și întreprinderea acțiunilor necesare, inclusiv pârâțul - SRL „Repromed”.

Concomitent, a indicat că prin Decretul Președintelui RM nr. 117-IX din 17 iunie 2021 privind conferirea post-mortem a „Ordinului de Onoare” unui grup de lucrători medicali, Președintele Republicii Moldova decretează: Art. I. - în semn de profund omagiu și grațitudine pentru devotamentul și spiritul de sacrificiu de care au dat dovadă în realizarea actului medical, riscându-și propria viață pentru salvarea altor vieți omenești în perioada pandemiei de COVID-19, se conferă postmortem, „Ordinul de Onoare” următorilor: Pripa Valerii - medic la Centrul Medical „Repromed”, municipiul Chișinău. Prin prezentul decret se confirmă îndeplinirea de către defunctul Pripa Valerii

a acțiunilor medicale în lupta cu Covid-19.

La fel, menționează că, Organizația Mondială a Sănătății și Organizația Internațională a Muncii au emis un Ghid provizoriu „Sănătatea și securitatea profesională pentru lucrătorii din domeniul sănătății”, prin care au explicat următoarele aspecte: expunerea profesională a lucrătorilor din domeniul sănătății la SARS-CoV-2 poate avea loc oricând în instituțiile medicale și în comunitate, în timpul călătoriilor legate de muncă într-o zonă cu transmisie locală în comunitate și pe drumul spre locul de muncă și înapoi spre casă. O analiză sistematică sugerează că riscul profesional pentru lucrători medicali poate spori în anumite situații clinice sau cu igienă suboptimală a mâinilor, în cazul duratei mari a zilei de muncă sau utilizării necorespunzătoare sau suboptime a EIP sau indisponibilității acestora.

Următoarele niveluri de risc la locul de muncă pot fi utile angajatorilor și serviciilor de sănătate a muncii atunci când se efectuează evaluări rapide ale riscurilor privind expunerea profesională potențială la SARS-CoV-2 pentru diferite locuri de muncă sau sarcini.

Risc mai mic - funcții sau sarcini fără contact frecvent și îndeaproape cu publicul sau cu alte persoane și care nu necesită contact cu persoane despre care se cunoaște sau se suspectează că ar fi infectate cu SARS-CoV-2 (9).

Risc mediu - funcții sau sarcini cu contact frecvent îndeaproape cu pacienții, vizitatorii, furnizorii și colegii de muncă, dar care nu necesită contact cu persoane despre care se cunoaște sau se suspectează că ar fi infectate cu SARS-CoV-2 (8).

Risc mare - funcții sau sarcini cu potențial sporit de contact apropiat cu persoane despre care se știe sau se suspectează că ar fi infectate cu SARS-CoV-2 sau de contacte cu obiecte și suprafețe posibil contaminate cu virusul (9).

Risc foarte mare - funcții și sarcini cu risc de expunere la aerosoli care conțin SARSCoV-2, în condiții în care procedurile de generare a aerosolului sunt efectuate în mod regulat la pacienții cu COVID-19 sau persoane care lucrează cu persoane infectate în interior, în locuri aglomerate, fără ventilație adecvată.

Nivelurile de risc la locul de muncă, chiar și în același cadru de lucru, pot varia în funcție de sarcinile și rolurile lucrătorilor din domeniul sănătății. Prin urmare, ar trebui efectuată o evaluare a riscurilor la locul de muncă pentru fiecare situație specifică, precum și pentru fiecare rol, sarcină sau set de sarcini.

Reclamanta a considerat că, indubitabil specificul funcției defunctului Pripa Valerii reprezintă un risc sporit pentru sănătatea acestuia și simpla deplasare a acestuia spre locul de muncă și înapoi reprezintă acțiuni de luptă împotriva virusului Covid-19 și este absolut necesar eliberarea certificatului ce confirmă că defunctul a îndeplinit nemijlocit acțiuni medicale în lupta cu Covid-19.

Prin hotărârea din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Pripa Silvia împotriva SRL „Repromed”, intervenient accesoriu Ministerul Sănătății al RM, privind obligarea eliberării certificatului.

Totodată, prin hotărârea suplimentară din 08 iulie 2022, a fost admisă cererea reprezentantului părâtului, avocatul Șișianu Dinu privind emiterea hotărârii suplimentare.

S-a încasat de la Pripa Silvia în beneficiul „Repromed” SRL suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La data de 05 iulie 2022 Silvia Pripa a declarat apel împotriva hotărârii din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii, iar la data de 27 iulie 2022, Silvia Pripa, reprezentată de avocatul stagiar Dorina Potînga a declarat apel împotriva hotărârii din 24 iunie 2022 și hotărârii suplimentare din 08 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârilor contestate și emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Silvia Pripa, s-a casat hotărârea din 24 iunie 2022 și hotărârea suplimentară din 08 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă. S-a obligat SRL „Repromed” să elibereze Silviei Pripa certificatul ce confirmă că defunctul – Pripa Valerii, în perioada 07 martie 2020 – 20 martie 2020, a participat nemijlocit la acțiuni medicale de combatere a virusului Covid-19.

La data de 20 februarie 2023, SRL „Repromed”, prin intermediul oficiului poștal, a declarat recurs împotriva deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii și hotărârii suplimentare a primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel ilegal a constatat că prima instanță nu a determinat corect raportul juridic dedus judecată, din analiza deciziei reieșind că anume instanța de apel distorsionează raportul juridic dedus judecații.

A indicat că din analiza art. 2 din Legea nr. 127 din 09 iulie 2020 privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu Covid-19 rezultă că condiție principală de acordare a indemnizației va constitui implicarea nemijlocită a lucrătorului medical în lupta cu Covid-19. Or, din analiza extrasului SRL „Repromed” sunt clar enumerate genurile de activitate a instituției medicale, iar „activități medicale în lupta cu Covid-19,, nicidecum nu se regăsesc, iar o altă activitate decât cea specificată în actul de constituire, instituția medicală nu este în drept să desfășoare.

Astfel, instituția medicală „Repromed” nu are temei legal de a elibera Silviei Pripa, care este succesoare a lui Valerii Pripa (medic radiolog în incinta SRL „Repromed” decedat la 05 aprilie 2020), certificat ce confirmă că persoana decedată a participat nemijlocit la acțiuni medicale împotriva Covid-19, în contextul în care SRL „Repromed” nu a prestat servicii medicale menite de a lupta împotriva COVID-19, dar a prestat servicii medicale corespunzătoare genurilor de activitate indicate în actul de constituire, care sunt expuse nemijlocit în extrasul anexat de reclamantă.

Referitor la constatarea instanței de apel precum că Valerii Pripa s-ar fi putut infecta în timpul activității în cadrul instituției medicale „Repromed”, recurentul menționează că instanța de apel pe de o parte constată fără îndoială careva circumstanțe care posibil ă de fi întâmplat, dar totodată existând posibilitate să nu se fi întâmplat. Corespunzător, este imposibil de dat apreciere concluziei instanței în contextul care

instanța de apel în concluzia sa se contrazice.

A menționat că, instanța de apel și-a depășit atribuțiile stabilite de prevederile art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, or, obiectul litigiului îl constituie, obligarea eliberării certificatului ce confirmă că defunctul Pripa Valerii în perioada 07 martie 2020 – 20 martie 2020 a participat nemijlocit acțiuni medicale de combatere a virusului Covid-19”.

În acest sens, urma a fi stabilite normele legale în baza cărora se eliberează certificatul solicitat, acestea fiind: Legea nr. 127 din 09.07.2020, Regulamentul cu privire la stabilirea și plata indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 637 din 26.08.2020 și Ordinului Ministerului Sănătății Muncii și Protecției Sociale a Republicii Moldova nr. 222 din 4 martie 2020,, Cu privire la acordarea asistenței medicale persoanelor care întrunesc criteriile definiției de caz pentru Covid- 19”.

A notat că, locul infectării doctorului radiolog Pripa Valerii nu este relevant speței în contextul în care instituția medicală „Repromed” nu a putut de iure să desfășoare acțiuni medicale împotriva Covid-19, or, în statului său sunt indicate expres genurile de activitate: ginecologie ș.a., cu astfel de activitate sau ocupat la acea etapă Spitalul clinic Municipal de Boli Contagioase pentru Copii, Spitalul clinic „Toma Ciorbă”, Institutul Mamei și Copilului, Spitalul Clinic Republican „Timofei Mosneaga”, instituțiile medicale identificate prin Ordinului Ministerului Sănătății Muncii și Protecției Sociale a Republicii Moldova nr. 222 din 4 martie 2020 „Cu privire la acordarea asistenței medicale persoanelor care întrunesc criteriile definiției de caz pentru Covid-19”.

La 13 martie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților Pripa Silvia și Ministerul Sănătății al RM, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 39, Vol. II).

La data de 23 martie 2023, Ministerul Sănătății al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece este emisă în rezultatul interpretării eronate a normelor de drept material și greșit a obligat instituția medicală SRL „Repromed” să elibereze certificat reclamantei ce confirmă că persoana decedată a participat nemijlocit la acțiuni medicale împotriva Covid-19, iar argumentele instanței de fond sunt absolut corect fundamentate în baza prevederilor legale ce denotă legalitatea și temeinicia acesteia.

La 29 martie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților Pripa Silvia și SRL „Repromed”, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 50, Vol. II).

Prin referința din 07 iulie 2023, Pripa Silvia, reprezentată de avocatul Ciuchitu Vitalie a solicitat declararea recursurilor ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 26 ianuarie 2023.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată recurenților la data de 17 februarie 2023 (f.d. 25, volumul II).

Astfel, recursurile, declarate la 20 februarie 2023 și la 23 martie 2023, sunt în termen.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 19 iulie 2023 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursurile declarate de SRL „Repromed” și de Ministerul Sănătății al RM a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursurile declarat și obiecțiile expuse în referință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de

apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, reclamanta Silvia Pripa este soția defunctului Pripa Valerii d.n. xxxxxx, survenit la data de xxxxxx.

La fel, s-a stabilit că, dl Pripa Valerii activa în calitate de medic radiolog în clinica medicală SRL „Repromed”, și de asemenea a desfășurat activitate didactică în cadrul USMF „N. Testemițanu”, Catedra de radiologie și imagistică.

Potrivit certificatul medical constatator al decesului nr. 78 din 06 aprilie 2020, cauza directă a decesului dlui Pripa Valerii s-a constatat a fi xxxxx, iar maladia principală - xxxxx (f.d. 13).

Este notoriu că, pandemia COVID-19, cunoscută și sub numele de pandemia de coronavirus, este o pandemie globală în curs de desfășurare a bolii coronavirus 2019 (COVID-19) cauzată de coronavirusul al sindromului respirator acut sever (SARS-CoV-2). Astfel, la data de 31 ianuarie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a declarat epidemia de COVID-19 drept o urgență de sănătate publică la nivel internațional și o pandemie la 11 martie 2020.

La nivel național, în contextul declarării Urgenței de Sănătate Publică la nivel internațional privind izbucnirea cu infecția COVID-19 și în scopul evaluării riscurilor pentru sănătatea publică și organizării măsurilor de răspuns proporționale cu nivelul riscului determinat la nivel național, Guvernul Republicii Moldova a convocat Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică, care asigură coordonarea și comunicarea intersectorială în implementarea măsurilor de sănătate publică asociate codului de alertă instituit.

Totodată, primul caz de infecție cu Coronavirus de tip nou (COVID-19) în Republica Moldova a fost confirmat la data 7 martie 2020.

La data de 17 martie 2020 în baza Hotărârii Parlamentului nr. 55, având în vedere declararea de către Organizația Mondială a Sănătății a pandemiei de coronavirus (COVID-19) la 11 martie 2020 și instituirea de către Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică la 13 martie 2020 a codului roșu la nivel național în legătură cu situația epidemiologică prin infecția cu COVID-19, pe întreg teritoriul Republicii Moldova a fost instituită stare de urgență.

Este cert stabilit că decesul soțului reclamantei a survenit după înregistrarea cauzelor de infecție cu COVID-19 în Republica Moldova și instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul țării.

Prin Decretul Președintelui RM nr. 1670 din 21 iulie 2020, publicat în Monitorul Oficial cu nr. 193 art. 379 din 27 iulie 2020, a fost promulgată Legea privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19.

Astfel reclamanta considerând că este îndreptățită de a obține această indemnizație în calitate de urmaș al soțului Pripa Valerii, medicului decedat ca urmare a desfășurării activității medicale, fiind diagnosticat cu COVID-19, s-a adresat inițial angajatorului SRL „Repromed” de a elibera certificatul ce confirmă că persoana decedată a participat nemijlocit la acțiuni medicale în lupta cu Covid-19 (f.d.16).

Prin răspunsul din 15 februarie 2021, clinica medicală SRL „Repromed” a informat

reclamanta că nu este autorizată de a trata sau consulta pacienți care acuză simptome asociate infecției cu Covid -19.

Astfel, a comunicat că defunctul Pripa Valerii în cadrul clinicii medicale „Repromed” nu a fost antrenat la tratarea sau consultarea pacienților infectați cu Covid-19 și infectarea la locul de muncă a defunctului nu a fost constatată și/sau contactul cu persoane care au fost diagnosticate cu infecții Covid-19. Din motivele expuse, certificatul constatator solicitat de reclamantă, nu poate fi eliberat, din lipsa temeiului legal (f.d.17).

Totodată, reclamanta Silvia Pripa a invocat problema obținerii certificatului necesar pentru a beneficia de indemnizația acordată urmașilor lucrătorilor medicali prin Legea nr. 127 din 09 iulie 2020, adresându-se Ministerului Sănătății.

Prin scrisoarea nr. 06/2400 din 30 aprilie 2021, Ministerul Sănătății a informat reclamanta, că în rezultatul informațiilor parvenite de la locul de muncă, nu s-a stabilit cu certitudine că Valerii Pripa s-a îmbolnăvit în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, astfel, nu poate fi calificat ca personal medical implicat nemijlocit în activitățile medicale de combatere a infecției COVID-19.

Ulterior, la 31 mai 2021, reclamanta Pripa Silvia a expediat repetat în adresa clinicii medicale „Repromed” o cerere prin care a solicitat eliberarea certificatului, prin care să confirme că radiologul – defunct Pripa Valerii a participat la acțiuni medicale în lupta cu virusul COVID-19 (f.d. 15), însă poziția SRL „Repromed” a fost aceeași.

Prin Decretul Președintelui RM nr. 117-IX din 17 iunie 2021 privind conferirea post-mortem a „Ordinului de Onoare” unui grup de lucrători medicali, în semn de profund omagiu și grațitudine pentru devotamentul și spiritul de sacrificiu de care au dat dovadă în realizarea actului medical, riscându-și propria viață pentru salvarea altor vieți omenești în perioada pandemiei de COVID-19, s-a conferit postmortem, „Ordinul de Onoare”, inclusiv dlui Pripa Valerii - medic la Centrul Medical „Repromed”, municipiul Chișinău.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Silvia Pripa a solicitat obligarea SRL „Repromed” să elibereze certificatul ce confirmă că defunctul - Pripa Valerii, în perioada 07 martie 2020 – 20 martie 2020 a participat nemijlocit la acțiuni medicale de combatere a virusului Covid-19.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei acțiuni, a ajuns la concluzia netemeinicii acesteia și a respins-o integral.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de SRL „Repromed” și Ministerul Sănătății al RM, a ajuns la concluzia temeinicii acestora și a casat integral hotărârea și hotărârea suplimentară ale primei instanțe, pronunțând o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă și s-a obligat SRL „Repromed” să elibereze Silviei Pripa certificatul ce confirmă că defunctul -Pripa Valerii, în perioada 07 martie 2020 – 20 martie 2020 a participat nemijlocit la acțiuni medicale de combatere a virusului Covid-19.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, contrar constatărilor efectuate de către instanța de fond, solicitările formulate în acțiune sunt întemeiate, întrucât din probele prezentate și anume din Registrul de înregistrare a investigațiilor radiologice,

început 26 februarie 2020 – 08 iulie 2020, s-a constatat că în perioada desfășurării activității de muncă, până la infectarea cu infecția cu COVID-19, defunctul a prestat servicii medicale în perioada pandemiei. Astfel, pe parcursul perioadei de 20 de zile din luna martie, defunctul a primit circa 250 de pacienți din care 94 din ei au acuzat probleme în zona cutiei toracice, fiindu-le efectuată examinarea radiologică. Astfel, la 04 martie 2020, au fost înregistrate 7 cauze; la 05 martie 2020 au fost înregistrate 3 cauze; la 09 martie 2020 au fost înregistrate 8 cauze; la 10 martie 2020 au fost înregistrate 12 cauze; la 11 martie 2020 au fost înregistrate 5 cauze; la 12 martie 2016 au fost înregistrate 6 cauze; la 13 martie au fost înregistrate 7 cauze; la 16 martie 2020 au fost înregistrate 9 cauze; la 17 martie 2020 au fost înregistrate 6 cauze, la 18 martie 2020 au fost înregistrate 7 cauze; la 19 martie 2020 au fost înregistrate 7 cauze; la 20 martie 2020 au fost înregistrate 4 cauze; la 23 martie 2020 au fost înregistrate 3 cauze; la 24 martie 2020 au fost înregistrate 4 cauze (f.d.191-214).

Totodată, conform Răspunsului oferit de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în rezultatul anchetării epidemiologice s-a constatat că pacientul, defunct s-a îmbolnăvit pe data de 20 martie 2020, acuzând xxxxxx, iar ultima zi la locul de lucru în Clinica Medicală „Repromed” a fost la 20 martie 2020, iar la USMF „N. Testemițanu” la data de 01 martie 2020.

Astfel, instanța de apel a conchis că fără îndoială, Pripa Valerii, aflându-se la locul de muncă în cadrul Clinicii Medicale „Repromed” ca urmare examinării pacienților, s-ar fi putut infecta cu virusul Covid – 19, având în vedere specificul serviciilor medicale prestate și investigațiile efectuate la pacienții săi.

Totodată a indicat că nu pot fi reținute afirmațiile intimatului cu privire la faptul că conform informației parvenite din cadrul Clinicii Medicale SRL „Repromed”, nr. 09 din în perioada 06.03.2020- 20.03.2020, cazuri de infectare printre angajați nu au fost înregistrate, iar cu referire la pacienții cu potențial risc de infectare cu virusul SARS-CoV-2 din raionul Hîncești, conform fișelor epidemiologice completate de pacienți, asemenea date nu au fost înregistrate, or, declarațiile pacienților nu denotă cu certitudine lipsa unor infectări cu Covid-19.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că materialele cauzei dovedesc probabilitatea infectării lui Pripa Valerii cu virusul Covid-19 în timpul raporturilor de muncă, astfel încât SRL „Repromed” urmează să elibereze Silviei Pripa certificatul ce confirmă că defunctul – Pripa Valerii, în perioada 07.03.2020 – 20.03.2020, a participat nemijlocit la acțiuni medicale de combatere a virusului Covid-19.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, constată că instanța de apel a apreciat greșit circumstanțele importante pentru justa soluționarea a cauzei, din următoarele motive.

Conform art. 2 din Legea nr. 127 din 09 iulie 2020 privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19, indemnizația se acordă dacă decesul întreprinzătorului a survenit ca urmare a infectării în cadrul desfășurării nemijlocite a activității medicale în lupta cu COVID-19.

(2) Dreptul la indemnizație se acordă:

a) soțului supraviețuitor, pentru o perioadă de 5 ani de la data decesului întreținătorului;

b) copiilor până la vârsta de 18 ani sau, dacă își continuă studiile în instituții de învățământ de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 23 de ani;

c) unuia dintre părinți, în cazul în care nu sunt urmași specificați la lit. a) și b).

De asemenea, art. 4 alin. (2) și (3) din Legea nr. 127 din 09 iulie 2020 privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19, indemnizația se acordă la cererea persoanei care a obținut dreptul la indemnizație, a tutorelui (curatorului) acesteia. Cererea și actele necesare ce confirmă dreptul la indemnizație se depun la organul teritorial de asigurări sociale de la domiciliul solicitantului. Modul de solicitare a indemnizației se stabilește de către Guvern.

Conform pct. 6 din Regulamentul cu privire la stabilirea și plata indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 637 din 26 august 2020, la cererea de stabilire a indemnizației nominalizate se anexează un set de documente, inclusiv certificatul ce confirmă că persoana decedată a participat nemijlocit la acțiuni medicale împotriva COVID-19, eliberat de instituția medicală în care a activat persoana, aprobat în modul stabilit de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Deci, în speță prima instanță temeinic și legal a elucidat dacă este întemeiat refuzul SRL „Repromed” în eliberarea reclamantei a certificatului ce confirmă că angajatul său, Pripa Valerii, a participat nemijlocit la acțiuni medicale împotriva COVID-19.

E de menționat că la indicația Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, cazul dlui Pripa Valerii a fost examinat de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică, de comun cu CSP mun. Chișinău, Clinica Medicală SRL „Repromed”, USMF „N. Testemițanu” și IMSP AMT Centru.

Astfel, potrivit răspunsului oferit de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în rezultatul anchetării epidemiologice s-au constatat următoarele : [...]” pacientul s-a îmbolnăvit pe data de 20.03.2020, xxxxx, a negat contactul cu persoană bolnavă de COVID-19 și călătorie internațională în ultimele 14 zile până la data îmbolnăvirii. Ultima zi la locul de lucru în Clinica Medicală „Repromed” a fost pe data de 20.03.2020, iar la USMF „N. Testemițanu” la data de 01.03.2020. Conform informației parvenite din cadrul USMF „N. Testemițanu” nr.03-765 din 12.03.2021, cet. Valerii Pripa în perioada 01.03.2020-19.03.2020, nu a desfășurat activitate didactică în cadrul Catedrei de radiologie și imagistică, totodată în perioada 06 - 20.03.2020 nu au fost înregistrate cazuri de infectări printre angajații catedrei de radiologie și imagistică. Conform informației parvenite din cadrul Clinicii Medicale SRL „Repromed”, nr.09 din în perioada 06.03.2020- 20.03.2020 cazuri de infectare printre angajați nu au fost înregistrate. Cu referire la pacienții cu potențial risc de infectare cu virusul SARS-CoV-2 din raionul Hîncești, conform fișelor epidemiologice completate de pacienți, asemenea date nu au fost înregistrate.” (f.d.90).

În aceste condiții, prima instanță din probatoriu administrat la dosar just a stabilit că nu-i permite de a constata cu certitudine locul și circumstanțele infectării dlui Pripa Valerii cu infecția cu COVID-19 și în special că ultimul ar fi fost infectat nemijlocit la locul de muncă în cadrul Clinicii Medicale „Repromed” ca urmare examinării pacienților ce prezentau simptome Covid-19.

În continuare prima instanță a evidențiat că potrivit art.1 din Legea nr. 127 din 09 iulie 2020, în sensul prezentei legi, personal medical se consideră medici, asistenți medicali, felceri, farmaciști, medici laboranți și felceri laboranți, infirmieri și conducătorii auto din asistența medicală prespitalicească.

În mod cert defunctul întrunește criteriile stabilite de art.1 Legii nr.127 din 09 iulie 2020.

Totodată, art.2 alin.(1) al Legii menționate, statuează că indemnizația se acordă dacă decesul întreprinzătorului a survenit ca urmare a infectării în cadrul desfășurării nemijlocite a activității medicale în lupta cu COVID-19.

Astfel, din sensul normei de drept citate rezultă că, condiție principală de acordare a indemnizației va constitui implicarea nemijlocită a lucrătorului medical în lupta cu Covid-19.

La acest capitol, prima instanță a menționat că la materialele dosarului nu se regăsesc probe concludente ce ar permite instanței de a constata implicarea dlui Pripa Valerii în lupta cu Covid-19 în cadrul Clinicii Medicale „Repromed”. Or, prin ordinul Ministerului Sănătății Muncii și Protecției Sociale a Republicii Moldova nr. 222 din 4 martie 2020 „Cu privire acordarea asistenței medicale persoanelor care întrunesc criteriile definiției de caz pentru Covid-19” a fost aprobată lista instituțiilor medicale destinate internării pacienților care întrunesc criteriile definiției de caz pentru Covid-19 și anume: Spitalul clinic Municipal de Boli Contagioase pentru Copii, Spitalul clinic „Toma Ciorbă”, Institutul Mamei și Copilului, Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”, acestea fiind instituțiile medicale, care au participat la acțiuni medicale de combaterea virusului Covid-19 (f.d. 88-89).

Deci, în lista instituțiilor medico-sanitare, care nemijlocit au participat la acordarea asistenței medicale de combatere a virusului Covid-19, nu se regăsește SRL „Repromed”.

În asemenea circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că este întemeiată și legală concluzia primei instanțe cu privire la respingerea acțiunii depuse de Silvia Pripa, ca fiind neîntemeiată. Or, în contextul în care SRL „Repromed” nu a prestat servicii medicale menite de a lupta împotriva COVID-19 și nici implicarea dlui Pripa Valerii în lupta cu Covid-19 în cadrul acestei clinici nu a fost probată, prin urmare, solicitarea reclamantei privind eliberarea certificatului în sensul enunțat contravine cadrului legal.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de SRL „Repromed” și Ministerul Sănătății al RM, a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Repromed” și Ministerul Sănătății al Republicii Moldova.

Se casează integral decizia din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 24 iunie 2022 și hotărârea suplimentară din 08 iulie 2022 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Pripa împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Repromed”, intervenient accesoriu Ministerul Sănătății al Republicii Moldova cu privire obligarea eliberării certificatului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Pricopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

Diana Stănila

Mariana Ursachi